

**Posudek konzultanta
na rigorózní práci Mgr. Šárky Tampové
na téma
„Trest obecně prospěšných prací v praxi“**

Předložená rigorózní práce se zabývá významnou alternativou nepodmíněného trestu odnětí. V našich podmínkách jde o druhý nejčastěji ukládaný alternativní trest. Od zavádění obecně prospěšných prací do právních řádů byla očekávána eliminace negativních důsledků spojených s uvězněním spolu s účinnějším resocializačním působením na odsouzeného. Četnější využívání tohoto trestu v našich podmínkách v posledních letech však ukázalo, že jeho výkon je spojen vedle uvedených výhod i s negativními důsledky, z nichž nejzávažnějším je vysoký počet přeměn nevykonaných trestů v nepodmíněný trest odnětí svobody. Zkoumání trestu obecně prospěšných prací je proto v současné době velmi aktuální.

Autorka se v práci orientuje zejména na praktické problémy ukládání a výkonu daného trestu. Tomuto základnímu zaměření podřídila systematiku celé práce. Práce je rozdělena do dvanácti kapitol, v nichž jsou postupně probírány následující okruhy problémů: trestní politika v historickém vývoji, trest obecně prospěšných prací v mezinárodním kontextu, okolnosti zavedení tohoto trestu do českého trestního práva, jeho úprava v českém právu, zvláštnosti tohoto trestu u mladistvých, úloha státního zástupce, soudu a Probační a mediační služby při realizaci trestu obecně prospěšných prací, spolupráce s obcemi a dalšími poskytovateli prací a úprava trestu obecně prospěšných prací v připravovaném návrhu trestního zákona.

Po metodologické stránce práce vychází především ze studia odpovídajícího okruhu literatury a statistických dat. Při rozboru praktických otázek autorka využila vlastních poznatků a zkušeností z rozhodovací činnosti soudkyně u Okresního soudu v Mostě. Ke zhodnocení soudní praxe provedla též analýzu pravomocných rozhodnutí tohoto soudu z let 2003-2005.

Rámec rozboru jednotlivých otázek trestu obecně prospěšných prací tvoří nástin konceptu restorativní justice jako ideové základny pro zavádění různých forem alternativ trestu odnětí svobody a alternativ trestání vůbec. Východiskem pro hlubší rozbor platné právní úpravy trestu obecně prospěšných prací je jednak přehledné pojednání o různých pojetích trestu obecně prospěšných prací ve vybraných zahraničních právních úpravách a jednak stručná charakteristika změn trestní politiky v České republice po roce 1989, které vyústily v přijetí trestu obecně prospěšných prací.

Těžiště práce je v rozboru platné právní úpravy ukládání a výkonu zkoumaného trestu a v navazující analýze aplikační praxe. Autorka se tu zabývá celou řadou aktuálních problémů, jako je např. problém výměry zkoumaného trestu, souhlas pachatele s jeho uložením, zjišťování zdravotního stavu pachatele, otázka přiměřených omezení či povinností, problém vymezení pracovního zařazení v rozhodnutí soudu, tzv. přenařizení trestu aj., vyjadřuje se k jejich řešení a záslužně upozorňuje na některá úskalí, která jsou s řešením těchto problémů spojena. Kladně je třeba hodnotit i důraz, který autorka na řadě

míst klade na potřebu předjednání trestu obecně prospěšných prací pracovníkem Probační a mediační služby, k němuž v praxi dochází v nedostatečné míře. Zajímavé jsou též úvahy o přístupu soudů k ukládání trestu obecně prospěšných prací obsažené na str. 52 a násl. Výklad doplňuje analýza soudních rozhodnutí, kterou považuji za velmi přínosnou zejména proto, že přináší řadu aktuálních údajů o realizaci trestu obecně prospěšných prací.

V následujících kapitolách pak autorka přibližuje činnost Probační a mediační služby a její spolupráci s poskytovateli služeb, přičemž větší pozornost věnuje zejména potížím, s nimiž se pracovníci těchto organizací potýkají.

Práci považuji za hodnotnou. Její silná stránka je v analýze praktických problémů ukládání a výkonu trestu obecně prospěšných prací. Propracovanější mohly být úvodní partie, které pojednávají o teoretickém pozadí problematiky, ale s ohledem na zaměření práce nejde o nedostatek, který by snižoval její celkovou úroveň.

Ve výkladu jsem nenašla věcná pochybení. Práce se dobře čte, výklad je přehledný a promyšleně uspořádaný. Vytknout lze některé málo významné formální nedostatky (některé nepřesnosti v uvádění poznámek pod čarou a chybějící stránkování obsahu, které poněkud znesnadňuje rychlou orientaci v textu).

Posuzovaná práce jednoznačně svědčí o schopnosti autorky k samostatné tvůrčí práci a je proto způsobným podkladem pro obhajobu.

Při obhajobě by autorka mohla vyjádřit své stanovisko k právní úpravě trestu obecně prospěšných prací obsažené ve vládním návrhu trestního zákona.

JUDr. Marie Vanduchová, CSc.

V Praze dne 20.1. 2008